Επίσημη Εφημερίδα
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

EL
Σειρά C

C/2025/4001

20.8.2025

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 8ης Ιουλίου 2025

σχετικά με την οικονομική, κοινωνική, διαρθρωτική και δημοσιονομική πολιτική και την πολιτική απασχόλησης της Σουηδίας

(C/2025/4001)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 121 παράγραφος 2 και το άρθρο 148 παράγραφος 4,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) 2024/1263 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2024, σχετικά με τον αποτελεσματικό συντονισμό των οικονομικών πολιτικών και την πολυμερή δημοσιονομική εποπτεία και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου [1], και ιδίως το άρθρο 3 παράγραφος 3,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Νοεμβρίου 2011, σχετικά με την πρόληψη και τη διόρθωση των υπερβολικών μακροοικονομικών ανισορροπιών [2], και ιδίως το άρθρο 6 παράγραφος 1,

Έχοντας υπόψη τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τα ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,

Έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Απασχόλησης,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Οικονομικής Πολιτικής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

Γενικές παρατηρήσεις

(1) Ο κανονισμός (ΕΕ) 2024/1263, που άρχισε να ισχύει στις 30 Απριλίου 2024, προσδιορίζει τους στόχους του πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης, το οποίο έχει ως στόχο να προωθούνται τα υγιή και βιώσιμα δημόσια οικονομικά, η βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη και η ανθεκτικότητα μέσω μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων, καθώς και να προλαμβάνονται τα υπερβολικά δημοσιονομικά ελλείμματα. Ο κανονισμός ορίζει ότι το Συμβούλιο και η Επιτροπή ασκούν πολυμερή εποπτεία στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου σύμφωνα με τους στόχους και τις απαιτήσεις που ορίζονται στη ΣΛΕΕ. Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο περιλαμβάνει, συγκεκριμένα, τη διατύπωση και την εποπτεία της εφαρμογής των ειδικών ανά χώρα συστάσεων. Ο κανονισμός προωθεί επίσης την ανάληψη ιδίας ευθύνης σε εθνικό επίπεδο για τη δημοσιονομική πολιτική και τονίζει τη μεσοπρόθεσμη εστίασή της, σε συνδυασμό με πιο αποτελεσματική και πιο συνεκτική επιβολή. Κάθε κράτος μέλος πρέπει να υποβάλει στο Συμβούλιο και την Επιτροπή εθνικό μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό-διαρθρωτικό σχέδιο που περιέχει τις δημοσιονομικές, μεταρρυθμιστικές και επενδυτικές δεσμεύσεις του, για χρονικό διάστημα τεσσάρων ή πέντε ετών, ανάλογα με τη διάρκεια της εθνικής νομοθετικής περιόδου. Η πορεία των καθαρών δαπανών [3] στα εν λόγω σχέδια οφείλει να πληροί τις απαιτήσεις του κανονισμού, συμπεριλαμβανομένων των απαιτήσεων για θέση ή διατήρηση του χρέους γενικής κυβέρνησης σε αξιόπιστα καθοδική πορεία έως το πέρας της περιόδου προσαρμογής ή για διατήρησή του σε συνετά επίπεδα κάτω από το 60 % του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος (ΑΕΠ), καθώς και για μείωση και/ή διατήρηση του ελλείμματος γενικής κυβέρνησης κάτω από την τιμή αναφοράς του 3 % του ΑΕΠ που ορίζει η Συνθήκη, σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα. Όταν κράτος μέλος δεσμεύεται να υλοποιήσει ένα κατάλληλο σύνολο μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων σύμφωνα με τα κριτήρια που περιγράφονται στον κανονισμό, η περίοδος προσαρμογής μπορεί να παραταθεί κατά έως και τρία έτη.

[1] ΕΕ L, 2024/1263 της 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
[2] ΕΕ L 306 της 23.11.2011, σ. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.
[3] Οι καθαρές δαπάνες όπως ορίζονται στο άρθρο 2 σημείο 2) του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263: «καθαρές δαπάνες»: οι κρατικές δαπάνες μετά την αφαίρεση i) των δαπανών για τόκους· ii) των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων· iii) των δαπανών για προγράμματα της Ένωσης που καλύπτονται στο σύνολό τους από ενωσιακά κονδύλια· iv) των εθνικών δαπανών για τη συγχρηματοδότηση προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από την Ένωση· v) των κυκλικών στοιχείων των δαπανών για επιδόματα ανεργίας· και vi) των έκτακτων και άλλων προσωρινών μέτρων.

(2) Ο κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([4]), με τον οποίο θεσπίστηκε ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (στο εξής: ΜΑΑ), άρχισε να ισχύει στις 19 Φεβρουαρίου 2021. Ο ΜΑΑ παρέχει χρηματοδοτική στήριξη στα κράτη μέλη, με την οποία επιτυγχάνεται δημοσιονομική ώθηση χρηματοδοτούμενη από την Ένωση, για την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων. Σύμφωνα με τις προτεραιότητες του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου για τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών, ο ΜΑΑ ενισχύει την οικονομική και κοινωνική ανάκαμψη, αποτελώντας παράλληλα την κινητήρια δύναμη για βιώσιμες μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις, προωθώντας ιδίως την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση και καθιστώντας τις οικονομίες των κρατών μελών πιο ανθεκτικές. Συμβάλλει επίσης στην ενίσχυση των δημόσιων οικονομικών και στην τόνωση της ανάπτυξης και της δημιουργίας θέσεων εργασίας μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, στη βελτίωση της εδαφικής συνοχής εντός της Ένωσης και στη στήριξη της συνεχιζόμενης εφαρμογής του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων.

(3) Ο κανονισμός (ΕΕ) 2023/435 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([5]) (στο εξής: κανονισμός REPowerEU), ο οποίος εκδόθηκε στις 27 Φεβρουαρίου 2023, αποσκοπεί στη σταδιακή κατάργηση της εξάρτησης της Ένωσης από τις εισαγωγές ρωσικών ορυκτών καυσίμων. Με τον τρόπο αυτόν βοηθά να επιτευχθεί ενεργειακή ασφάλεια και να διαφοροποιηθεί ο ενεργειακός εφοδιασμός της Ένωσης, αυξάνοντας παράλληλα την αξιοποίηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, τις ικανότητες αποθήκευσης ενέργειας και την ενεργειακή απόδοση. Η Σουηδία πρόσθεσε ένα νέο κεφάλαιο για το REPowerEU στο οικείο εθνικό σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, με στόχο τη χρηματοδότηση καίριων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που θα συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων του REPowerEU.

(4) Στις 28 Μαΐου 2021 η Σουηδία υπέβαλε στην Επιτροπή το οικείο εθνικό σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, σύμφωνα με το άρθρο 18 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241. Δυνάμει του άρθρου 19 του εν λόγω κανονισμού, η Επιτροπή αξιολόγησε τη συνάφεια, την αποτελεσματικότητα, την αποδοτικότητα και τη συνοχή του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές αξιολόγησης που παρατίθενται στο παράρτημα V. Στις 4 Μαΐου 2022 το Συμβούλιο εξέδωσε την εκτελεστική απόφασή του για την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Σουηδίας ([6]), η οποία τροποποιήθηκε δυνάμει του άρθρου 18 παράγραφος 2 στις 9 Νοεμβρίου 2023 με σκοπό την επικαιροποίηση της μέγιστης χρηματοδοτικής συνεισφοράς για μη επιστρεπτέα χρηματοδοτική στήριξη, καθώς και τη συμπερίληψη του κεφαλαίου για το REPowerEU ([7]). Η αποδέσμευση των δόσεων εξαρτάται από την έκδοση απόφασης της Επιτροπής, σύμφωνα με το άρθρο 24 παράγραφος 5, που να δηλώνει ότι η Σουηδία έχει επιτύχει ικανοποιητικά τα σχετικά ορόσημα και τους στόχους που έχουν καθοριστεί στην εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου. Η ικανοποιητική επίτευξη προϋποθέτει ότι δεν έχει αναιρεθεί η επίτευξη των προηγούμενων οροσήμων και στόχων για την ίδια μεταρρύθμιση ή επένδυση.

(5) Στις 21 Ιανουαρίου 2025 το Συμβούλιο, βάσει σύστασης της Επιτροπής, εξέδωσε σύσταση για την έγκριση του εθνικού μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού-διαρθρωτικού σχεδίου της Σουηδίας ([8]). Το σχέδιο υποβλήθηκε σύμφωνα με το άρθρο 11 και το άρθρο 36 παράγραφος 1 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, καλύπτει την περίοδο από το 2025 έως το 2028 και θέτει δημοσιονομικό περιορισμό με τη μορφή μέγιστου ρυθμού αύξησης των καθαρών δαπανών σε διάστημα τεσσάρων ετών.

(6) Στις 26 Νοεμβρίου 2024, βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011, η Επιτροπή ενέκρινε την έκθεση του μηχανισμού επαγρύπνησης 2025, στην οποία η Σουηδία συγκαταλέγεται μεταξύ των κρατών μελών για τα οποία απαιτείται εμπεριστατωμένη επισκόπηση. Η Επιτροπή ενέκρινε επίσης σύσταση για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ και πρόταση σχετικά με την κοινή έκθεση για την απασχόληση 2025, όπου αναλύεται η εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση και των αρχών του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων. Το Συμβούλιο εξέδωσε τη σύσταση σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ ([9]) στις 13 Μαΐου 2025 και την κοινή έκθεση για την απασχόληση στις 10 Μαρτίου 2025.

(7) Στις 29 Ιανουαρίου 2025 η Επιτροπή δημοσίευσε την Πυξίδα Ανταγωνιστικότητας, ένα στρατηγικό πλαίσιο που αποσκοπεί στην ενίσχυση της παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας της ΕΕ κατά την επόμενη πενταετία. Σε αυτήν προσδιορίζονται οι τρεις επιταγές μετασχηματισμού της βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης: i) καινοτομία· ii) απανθρακοποίηση και ανταγωνιστικότητα· και iii) ασφάλεια. Για να γεφυρωθεί το χάσμα καινοτομίας η ΕΕ έχει ως στόχο να ενισχύσει τη βιομηχανική καινοτομία,

([4]) Κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Φεβρουαρίου 2021, για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΕΕ L 57 της 18.2.2021, σ. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([5]) Κανονισμός (ΕΕ) 2023/435 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Φεβρουαρίου 2023, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241 όσον αφορά τα κεφάλαια για το REPowerEU στα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, (ΕΕ) 2021/1060 και (ΕΕ) 2021/1755 και της οδηγίας 2003/87/ΕΚ (ΕΕ L 63 της 28.2.2023, σ. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

([6]) Εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου, της 4ης Μαΐου 2022, για την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Σουηδίας (ST 7772/2022). ST 7772/2022 ADD1).

([7]) Εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου, της 9ης Νοεμβρίου 2023, για την τροποποίηση της εκτελεστικής απόφασης της 4ης Μαΐου 2022 για την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Σουηδίας (ST 14474/2023).

([8]) Σύσταση του Συμβουλίου της 21ης Ιανουαρίου 2025 για την έγκριση του εθνικού μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού-διαρθρωτικού σχεδίου της Σουηδίας (ΕΕ C, C/2025/644, 10.2.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/644/oj).

([9]) Σύσταση του Συμβουλίου, της 13ης Μαΐου 2025, σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ (ΕΕ C, C/2025/2782, 22.5.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2782/oj).

να στηρίξει την ανάπτυξη νεοφυών επιχειρήσεων μέσω πρωτοβουλιών όπως η στρατηγική της ΕΕ για τις νεοφυείς επιχειρήσεις και την επέκτασή τους, και να προωθήσει την υιοθέτηση προηγμένων τεχνολογιών όπως η τεχνητή νοημοσύνη και η κβαντική υπολογιστική. Στο πλαίσιο της επιδίωξης μιας πιο πράσινης οικονομίας, η Επιτροπή παρουσίασε ένα ολοκληρωμένο σχέδιο δράσης για την οικονομικά προσιτή ενέργεια και μια συμφωνία για καθαρή βιομηχανία, διασφαλίζοντας ότι η μετάβαση στην καθαρή ενέργεια θα παραμείνει οικονομικά αποδοτική και φιλική προς την ανταγωνιστικότητα, ιδίως για τους ενεργοβόρους τομείς, και θα αποτελεί μοχλό ανάπτυξης. Για να μειωθούν οι υπερβολικές εξαρτήσεις και να αυξηθεί η ασφάλεια η Ένωση δεσμεύτηκε να ενισχύσει τις παγκόσμιες εμπορικές εταιρικές σχέσεις, να διαφοροποιήσει τις αλυσίδες εφοδιασμού και να διασφαλίσει την πρόσβαση σε κρίσιμες πρώτες ύλες και καθαρές πηγές ενέργειας. Οι προτεραιότητες αυτές υποστηρίζονται από οριζόντιους παράγοντες διευκόλυνσης, δηλαδή την κανονιστική απλούστευση, την εμβάθυνση της ενιαίας αγοράς, τη χρηματοδότηση της ανταγωνιστικότητας και μιας Ένωσης Αποταμιεύσεων και Επενδύσεων, την προώθηση δεξιοτήτων και ποιοτικών θέσεων εργασίας, και τον καλύτερο συντονισμό των πολιτικών της ΕΕ. Η Πυξίδα Ανταγωνιστικότητας ευθυγραμμίζεται με το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο, διασφαλίζοντας ότι οι οικονομικές πολιτικές των κρατών μελών συνάδουν με τους στρατηγικούς στόχους της Επιτροπής, ώστε να δημιουργείται μια ενοποιημένη προσέγγιση όσον αφορά την οικονομική διακυβέρνηση που να προωθεί τη βιώσιμη ανάπτυξη, την καινοτομία και την ανθεκτικότητα σε ολόκληρη την Ένωση.

(8) Το 2025 το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο για τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών εξακολουθεί να εξελίσσεται παράλληλα με την εφαρμογή του ΜΑΑ. Η πλήρης εφαρμογή των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας εξακολουθεί να είναι απαραίτητη για την υλοποίηση των προτεραιοτήτων πολιτικής στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, δεδομένου ότι τα σχέδια συμβάλλουν στην αποτελεσματική αντιμετώπιση του συνόλου ή σημαντικού υποσυνόλου των προκλήσεων που προσδιορίζονται στις σχετικές ειδικές ανά χώρα συστάσεις που εκδόθηκαν τα προηγούμενα έτη. Οι εν λόγω ειδικές ανά χώρα συστάσεις παραμένουν εξίσου σημαντικές για την αξιολόγηση των τροποποιημένων σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας σύμφωνα με το άρθρο 21 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241.

(9) Στις 4 Ιουνίου 2025 η Επιτροπή δημοσίευσε την έκθεση χώρας 2025 για τη Σουηδία. Αξιολόγησε την πρόοδο της Σουηδίας όσον αφορά την εφαρμογή των σχετικών ειδικών για τη χώρα συστάσεων και προέβη σε απολογισμό της υλοποίησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Σουηδίας. Με βάση την ανάλυση αυτή, στην έκθεση χώρας προσδιορίζονται οι πλέον πιεστικές προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Σουηδία. Αξιολόγησε επίσης την πρόοδο της Σουηδίας όσον αφορά την υλοποίηση του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων και την επίτευξη των πρωταρχικών στόχων της Ένωσης για το 2030 ως προς την απασχόληση, τις δεξιότητες και τη μείωση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, καθώς και την πρόοδο όσον αφορά την επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών.

(10) Η Επιτροπή διενήργησε εμπεριστατωμένη επισκόπηση βάσει του άρθρου 5 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 για τη Σουηδία. Τα κύρια πορίσματα της αξιολόγησης των μακροοικονομικών ευπαθειών της Σουηδίας από την Επιτροπή για τους σκοπούς του εν λόγω κανονισμού δημοσιεύτηκαν στις 13 Μαΐου 2025 ([10]). Στις 4 Ιουνίου 2025 η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η Σουηδία αντιμετωπίζει μακροοικονομικές ανισορροπίες. Ειδικότερα, οι ευπάθειες που σχετίζονται με την οικεία αγορά ακινήτων και το υψηλό ιδιωτικό χρέος εξακολουθούν να είναι σημαντικές παρά τη σχετική συγκράτηση που παρατηρήθηκε πρόσφατα, και οι ευπάθειες που εντοπίστηκαν εξακολουθούν να υφίστανται ελλείψει αποφασιστικής δράσης. Παρά τη σχετική συγκράτηση, οι δείκτες του χρέους των νοικοκυριών και του εταιρικού χρέους ως προς το ΑΕΠ παραμένουν μεταξύ των υψηλότερων στην ΕΕ, ενώ οι τιμές των κατοικιών ήταν σταθερές σε ονομαστικούς όρους, αλλά εξακολουθούν να είναι υπερτιμημένες. Η αυστηροποίηση των χρηματοπιστωτικών συνθηκών έχει επίσης οδηγήσει σε ύφεση στην κατασκευή κατοικιών και έχει ασκήσει πρόσθετη πίεση στα νοικοκυριά και τις επιχειρηματικές δαπάνες, ενώ ο χρηματοπιστωτικός τομέας εξακολουθεί να είναι ιδιαίτερα εκτεθειμένος στον τομέα των ακινήτων, συμπεριλαμβανομένων των εμπορικών ακινήτων. Η πρόοδος σε επίπεδο πολιτικής ήταν περιορισμένη. Τα πλαίσια πολιτικής εξακολουθούν να ευνοούν τη χρηματοδοτούμενη με δανειακά κεφάλαια αγορά κατοικιών, ενώ εξακολουθούν να υπάρχουν ελλείψεις στην προσφορά κατοικιών. Η φορολογία εξακολουθεί να παρέχει κίνητρα για τη χρηματοδοτούμενη με δανειακά κεφάλαια ιδιοκτησία κατοικιών, μέσω της σημαντικής φορολογικής έκπτωσης των πληρωμών τόκων ενυπόθηκων δανείων. Τα μέτρα που αυξάνουν την προσφορά κατοικιών στο μέλλον θα συμβάλουν στη συγκρατημένη αύξηση των τιμών των κατοικιών, αλλά δεν υποκαθιστούν τις μεταρρυθμίσεις για την αντιμετώπιση των κύριων παραγόντων του χρέους των νοικοκυριών. Δεν πραγματοποιήθηκαν ακόμη μεταρρυθμίσεις στην αγορά ενοικίασης ακινήτων. Οι ευπάθειες αυτές ενδέχεται να επιδεινωθούν σε περίπτωση που σημειωθεί αναζωπύρωση της χρηματοδοτούμενης με δανειακά κεφάλαια αγοράς κατοικιών και της υπερτίμησης των κατοικιών λόγω των χαλαρότερων μακροπροληπτικών μέτρων που φαίνεται να βρίσκονται υπό εξέταση, επιπλέον των ευνοϊκότερων όρων χρηματοδότησης.

Αξιολόγηση της ετήσιας έκθεσης προόδου

(11) Στις 21 Ιανουαρίου 2025 το Συμβούλιο συνέστησε τους ακόλουθους μέγιστους ρυθμούς αύξησης των καθαρών δαπανών για τη Σουηδία: 4,0 % το 2025, 4,4 % το 2026, 4,4 % το 2027 και 4,6 % το 2028, που αντιστοιχούν στους μέγιστους σωρευτικούς ρυθμούς ανάπτυξης που υπολογίστηκαν με το 2023 ως έτος αναφοράς, ήτοι 10,7 % το 2025, 15,5 % το 2026, 20,6 % το 2027 και 26,1 % το 2028. Στις 30 Απριλίου 2025 η Σουηδία υπέβαλε την ετήσια έκθεση προόδου της ([11]) σχετικά με την τήρηση των συνιστώμενων μέγιστων ρυθμών αύξησης των καθαρών δαπανών και την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που ανταποκρίνονται στις κύριες προκλήσεις οι οποίες προσδιορίζονται στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. Η ετήσια έκθεση προόδου αντικατοπτρίζει επίσης την εξαμηνιαία έκθεση της

([10]) SWD(2025)124 final.

([11]) Οι ετήσιες εκθέσεις προόδου για το 2025 είναι διαθέσιμες στη διεύθυνση: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en

Σουηδίας σχετικά με την πρόοδο που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση του οικείου σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας σύμφωνα με το άρθρο 27 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241.

(12) Ο επιθετικός πόλεμος της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας και οι επιπτώσεις του αποτελούν πρόκληση για την ίδια την ύπαρξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Επιτροπή συνέστησε στα κράτη μέλη να ενεργοποιήσουν την εθνική ρήτρα διαφυγής του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης με συντονισμένο τρόπο για να στηρίξουν τις προσπάθειες της ΕΕ να επιτύχει ταχεία και σημαντική αύξηση των αμυντικών δαπανών, και η πρόταση αυτή έγινε δεκτή με ικανοποίηση από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της 6ης Μαρτίου 2025.

(13) Με βάση στοιχεία επικυρωμένα από την Eurostat ([12]), το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης της Σουηδίας αυξήθηκε από 0,8 % του ΑΕΠ το 2023 σε 1,5 % το 2024, ενώ το χρέος της γενικής κυβέρνησης αυξήθηκε από 31,6 % του ΑΕΠ στα τέλη του 2023 σε 33,5 % στα τέλη του 2024. Σύμφωνα με τους υπολογισμούς της Επιτροπής, οι εξελίξεις αυτές αντιστοιχούν σε ρυθμό αύξησης των καθαρών δαπανών 6,1 % το 2024. Στην ετήσια έκθεση προόδου, η Σουηδία εκτιμά ότι η αύξηση των καθαρών δαπανών το 2024 ανήλθε σε 6,1 %. Με βάση τις εκτιμήσεις της Επιτροπής, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός ([13]), ο οποίος περιλαμβάνει τις δαπάνες που χρηματοδοτούνται τόσο σε εθνικό όσο και σε ενωσιακό επίπεδο, ήταν επεκτατικός, ίσος με 0,7 % του ΑΕΠ, το 2024.

(14) Σύμφωνα με την ετήσια έκθεση προόδου, στο μακροοικονομικό σενάριο στο οποίο στηρίζονται οι δημοσιονομικές προβολές της Σουηδίας προβλέπεται αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ ύψους 2,1 % το 2025, ενώ ο πληθωρισμός βάσει του ΕνΔΤΚ προβλέπεται να διαμορφωθεί σε 2,1 % το 2025. Σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2025 της Επιτροπής, το πραγματικό ΑΕΠ θα αυξηθεί κατά 1,1 % το 2025 και κατά 1,9 % το 2026, και ο πληθωρισμός βάσει του ΕνΔΤΚ θα διαμορφωθεί σε 2,2 % το 2025 και 1,6 % το 2026.

(15) Στην ετήσια έκθεση προόδου, το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης αναμένεται να μειωθεί σε 1,3 % του ΑΕΠ το 2025, ενώ ο λόγος του χρέους της γενικής κυβέρνησης προς το ΑΕΠ αναμένεται να αυξηθεί σε 34,3 % του ΑΕΠ έως τα τέλη του 2025. Οι εξελίξεις αυτές αντιστοιχούν σε αύξηση των καθαρών δαπανών κατά 4,1 % το 2025. Στις εαρινές προβλέψεις 2025 της Επιτροπής το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης υπολογίζεται στο 1,5 % του ΑΕΠ το 2025. Σύμφωνα με τους υπολογισμούς της Επιτροπής, οι εξελίξεις αυτές αντιστοιχούν σε αύξηση των καθαρών δαπανών κατά 1,7 % το 2025. Αυτός ο χαμηλότερος ρυθμός αύξησης των καθαρών δαπανών σε σύγκριση με τον ρυθμό της ετήσιας έκθεσης προόδου αντικατοπτρίζει διαφορετικές προβολές, μεταξύ άλλων, όσον αφορά το εισόδημα εξαρτημένης εργασίας και τις κοινωνικές μεταβιβάσεις σε είδος από παραγωγούς εμπορεύσιμων προϊόντων. Με βάση τις εκτιμήσεις της Επιτροπής, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός, ο οποίος περιλαμβάνει τις δαπάνες που χρηματοδοτούνται σε εθνικό και σε ενωσιακό επίπεδο, προβλέπεται να είναι συσταλτικός, ίσος με 0,7 % του ΑΕΠ, το 2025. Ο λόγος του χρέους της γενικής κυβέρνησης προς το ΑΕΠ αναμένεται να αυξηθεί στο 33,8 % έως τα τέλη του 2025.

(16) Δαπάνες γενικής κυβέρνησης ύψους 0,1 % του ΑΕΠ αναμένεται να χρηματοδοτηθούν με μη επιστρεπτέα στήριξη («επιχορηγήσεις») από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας το 2025, έναντι 0,1 % του ΑΕΠ το 2024, σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2025 της Επιτροπής. Οι δαπάνες που χρηματοδοτούνται από τη μη επιστρεπτέα στήριξη του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας καθιστούν δυνατή την πραγματοποίηση επενδύσεων υψηλής ποιότητας και την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων που ενισχύουν την παραγωγικότητα χωρίς άμεσο αντίκτυπο στο ισοζύγιο και στο χρέος της γενικής κυβέρνησης της Σουηδίας.

(17) Οι αμυντικές δαπάνες της γενικής κυβέρνησης στη Σουηδία ανήλθαν στο 1,3 % του ΑΕΠ το 2021, στο 1,7 % του ΑΕΠ το 2022 και στο 1,8 % του ΑΕΠ το 2023 ([14]). Σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2025 της Επιτροπής, οι αμυντικές δαπάνες προβλέπεται να ανέλθουν στο 2,3 % του ΑΕΠ το 2024 και στο 2,5 % του ΑΕΠ το 2025. Το ποσοστό αυτό αντιστοιχεί σε αύξηση κατά 1,2 εκατοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ σε σύγκριση με το 2021.

(18) Σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2025 της Επιτροπής, οι καθαρές δαπάνες της Σουηδίας προβλέπεται να αυξηθούν κατά 1,7 % το 2025 και κατά 7,9 % σωρευτικά το 2024 και το 2025. Με βάση τις εαρινές προβλέψεις 2025 της Επιτροπής, η αύξηση των καθαρών δαπανών της Σουηδίας το 2025 προβλέπεται να είναι χαμηλότερη από τον συνιστώμενο μέγιστο ρυθμό αύξησής τους, τόσο ετησίως όσο και αν τα έτη 2024 και 2025 εξεταστούν μαζί.

(19) Η ετήσια έκθεση προόδου δεν περιλαμβάνει δημοσιονομικές προβολές πέραν του 2025. Με βάση τα μέτρα πολιτικής που ήταν γνωστά κατά την καταληκτική ημερομηνία των προβλέψεων, οι εαρινές προβλέψεις 2025 της Επιτροπής προβλέπουν έλλειμμα γενικής κυβέρνησης ύψους 0,8 % του ΑΕΠ το 2026. Οι εξελίξεις αυτές αντιστοιχούν σε αύξηση των καθαρών δαπανών κατά 2,6 % το 2026. Με βάση τις εκτιμήσεις της Επιτροπής, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός, ο οποίος

([12]) Eurostat – Δείκτες ευρώ, 22.4.2025.

([13]) Ο δημοσιονομικός προσανατολισμός ορίζεται ως μέτρο της ετήσιας μεταβολής της υποκείμενης δημοσιονομικής θέσης της γενικής κυβέρνησης. Αποσκοπεί στην αξιολόγηση της οικονομικής ώθησης που απορρέει από τις δημοσιονομικές πολιτικές, τόσο αυτές που χρηματοδοτούνται σε εθνικό επίπεδο όσο και αυτές που χρηματοδοτούνται από τον προϋπολογισμό της ΕΕ. Ο δημοσιονομικός προσανατολισμός μετράται ως η διαφορά μεταξύ i) της μεσοπρόθεσμης δυνητικής ανάπτυξης και ii) της μεταβολής των πρωτογενών δαπανών, εκτός των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων και συμπεριλαμβανομένων των δαπανών που χρηματοδοτούνται με μη επιστρεπτέα στήριξη (επιχορηγήσεις) από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλα ταμεία της Ένωσης.

([14]) Eurostat, δημόσιες δαπάνες βάσει της ταξινόμησης των κρατικών λειτουργιών (COFOG). Λόγω μεθοδολογικών διαφορών μεταξύ των ορισμών της COFOG και του ΝΑΤΟ, οι δαπάνες που βασίζονται στον ορισμό της COFOG ενδέχεται να διαφέρουν από τις δαπάνες που βασίζονται στον ορισμό του ΝΑΤΟ.

περιλαμβάνει τις δαπάνες που χρηματοδοτούνται σε εθνικό και σε ενωσιακό επίπεδο, προβλέπεται να είναι συσταλτικός, ίσος με 0,4 % του ΑΕΠ, το 2026. Σύμφωνα με τις προβολές της Επιτροπής, ο λόγος του χρέους γενικής κυβέρνησης προς το ΑΕΠ θα μειωθεί στο 33,3 % έως τα τέλη του 2026.

Βασικές προκλήσεις πολιτικής

(20) Σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 3 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241 και το παράρτημα V κριτήριο 2.2 του εν λόγω κανονισμού, το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας περιλαμβάνει εκτεταμένο σύνολο αλληλοενισχυόμενων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που πρέπει να υλοποιηθούν έως το 2026. Αυτές αναμένεται να συμβάλουν στην αποτελεσματική αντιμετώπιση του συνόλου ή σημαντικού υποσυνόλου των προκλήσεων που προσδιορίζονται στις σχετικές ειδικές ανά χώρα συστάσεις. Εντός αυτού του αυστηρού χρονικού πλαισίου, είναι αναγκαίο να ολοκληρωθεί η αποτελεσματική υλοποίηση του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, συμπεριλαμβανομένου του κεφαλαίου για το REPowerEU, προκειμένου να ενισχυθεί η μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα της Σουηδίας μέσω της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης, με παράλληλη διασφάλιση της κοινωνικής δικαιοσύνης. Η ανακοίνωση της Επιτροπής «NextGenerationEU — Ο δρόμος προς το 2026», η οποία εκδόθηκε στις 4 Ιουνίου 2025, αποσαφηνίζει το εφαρμοστέο χρονοδιάγραμμα για τη λήξη του μηχανισμού και παρέχει καθοδήγηση στα κράτη μέλη για τη βελτιστοποίηση της εφαρμογής του έως τις 31 Αυγούστου 2026, μεταξύ άλλων σχετικά με τον τρόπο περαιτέρω εξορθολογισμού των οικείων σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΣΑΑ), καθορίζει τις βασικές επιλογές που πρέπει να εξεταστούν κατά την αναθεώρησή τους, και τονίζει τη σημασία του προσεκτικού κοινού σχεδιασμού ενόψει της υποβολής των τελευταίων αιτήσεων πληρωμής το 2026. Η συστηματική συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών αρχών, των κοινωνικών εταίρων, της κοινωνίας των πολιτών και άλλων σχετικών ενδιαφερόμενων μερών παραμένει αναγκαία προκειμένου να διασφαλιστεί η ευρεία ανάληψη ιδίας ευθύνης για την επιτυχή υλοποίηση του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.

(21) Η εφαρμογή των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής, τα οποία περιλαμβάνουν στήριξη από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης (ΤΔΜ) και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ (ΕΚΤ+), έχει επιταχυνθεί στη Σουηδία. Είναι σημαντικό να συνεχιστούν οι προσπάθειες για τη διασφάλιση της ταχείας εφαρμογής των εν λόγω προγραμμάτων, ενώ παράλληλα να μεγιστοποιηθεί ο αντίκτυπός τους επιτόπου. Η Σουηδία λαμβάνει ήδη μέτρα στο πλαίσιο των οικείων προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής για την τόνωση της ανταγωνιστικότητας και της ανάπτυξης, με παράλληλη ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής. Ταυτόχρονα, η Σουηδία εξακολουθεί να αντιμετωπίζει προκλήσεις, συμπεριλαμβανομένων των ελλείψεων δεξιοτήτων και της αναντιστοιχίας δεξιοτήτων, και θα μπορούσε να υπάρχει περιθώριο ενίσχυσης της περιφερειακής ανάπτυξης, λαμβανομένων υπόψη των περιφερειακών αναγκών που σχετίζονται με την ανταγωνιστικότητα, την ενεργειακή μετάβαση και την ανθεκτικότητα των υδάτων. Σύμφωνα με το άρθρο 18 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060, η Σουηδία οφείλει —στο πλαίσιο της ενδιάμεσης επανεξέτασης των ταμείων της πολιτικής συνοχής— να επανεξετάσει κάθε πρόγραμμα λαμβάνοντας υπόψη, μεταξύ άλλων, τις προκλήσεις που προσδιορίστηκαν στις συστάσεις χώρας του 2024. Οι προτάσεις της Επιτροπής που εκδόθηκαν την 1η Απριλίου 2025 ([15]) παρατείνουν την προθεσμία για την υποβολή αξιολόγησης —για κάθε πρόγραμμα— των αποτελεσμάτων της ενδιάμεσης επανεξέτασης πέραν της 31ης Μαρτίου 2025. Παρέχουν επίσης δυνατότητες ευελιξίας για την επιτάχυνση της υλοποίησης των προγραμμάτων και κίνητρα για τα κράτη μέλη ώστε να διαθέσουν πόρους της πολιτικής συνοχής σε πέντε στρατηγικούς τομείς προτεραιότητας της Ένωσης, και συγκεκριμένα την ανταγωνιστικότητα στις στρατηγικές τεχνολογίες, την άμυνα, τη στέγαση, την ανθεκτικότητα των υδάτων και την ενεργειακή μετάβαση, καθώς και σε επενδύσεις για δεξιότητες σε τομείς προτεραιότητας, διατηρώντας παράλληλα στα προγράμματα του ΕΚΤ+ την έμφαση στα άτομα που βρίσκονται σε ιδιαίτερα ευάλωτη κατάσταση.

(22) Η πλατφόρμα στρατηγικών τεχνολογιών για την Ευρώπη (STEP) παρέχει την ευκαιρία για επενδύσεις σε μια βασική στρατηγική προτεραιότητα της ΕΕ μέσω της ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητάς της. Η STEP διοχετεύεται μέσω 11 υφιστάμενων ταμείων της ΕΕ. Τα κράτη μέλη μπορούν να συμβάλουν και αυτά στο πρόγραμμα InvestEU για τη στήριξη επενδύσεων σε τομείς προτεραιότητας. Η Σουηδία θα μπορούσε να αξιοποιήσει με βέλτιστο τρόπο τις πρωτοβουλίες αυτές για να στηρίξει την ανάπτυξη ή την παραγωγή κρίσιμων τεχνολογιών, συμπεριλαμβανομένων καθαρών και αποδοτικών ως προς τη χρήση των πόρων τεχνολογιών.

(23) Πέρα από τις οικονομικές και κοινωνικές προκλήσεις στις οποίες ανταποκρίνονται το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλα ταμεία της ΕΕ, η Σουηδία θα πρέπει να αντιμετωπίσει επαρκώς τις εναπομένουσες προκλήσεις που σχετίζονται με τα εξής: (i) την επιδείνωση των εκπαιδευτικών αποτελεσμάτων των μαθητών, ιδίως όσων προέρχονται από μειονεκτούντα κοινωνικοοικονομικά περιβάλλοντα και από οικογένειες μεταναστών· (ii) τις ελλείψεις δεξιοτήτων, οι οποίες είναι εντονότερες για τα άτομα που προέρχονται από μειονεκτούντα κοινωνικοοικονομικά περιβάλλοντα και από οικογένειες μεταναστών· (iii) τα υψηλά επίπεδα ιδιωτικού χρέους σε συνδυασμό με την υπερτίμηση των ακινήτων· (iv) τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και v) τη δυναμικότητα του δικτύου ηλεκτρικής ενέργειας και τους περιορισμούς μεταφοράς που συνδέονται με την ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

([15]) Πρόταση ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) 2021/1058 και (ΕΕ) 2021/1056 όσον αφορά ειδικά μέτρα για την αντιμετώπιση στρατηγικών προκλήσεων στο πλαίσιο της ενδιάμεσης επανεξέτασης [COM (2025) 123 final].

(24) Τα αποτελέσματα του Προγράμματος Διεθνούς Αξιολόγησης Μαθητών (PISA) του 2022 δείχνουν ότι η μείωση των βασικών δεξιοτήτων των Σουηδών μαθητών και μαθητριών από το 2018 είναι από τις μεγαλύτερες στην ΕΕ, ιδίως στα μαθηματικά. Οι χαμηλές επιδόσεις στις βασικές δεξιότητες είναι ιδιαίτερα αυξημένες για τους μαθητές και τις μαθήτριες που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών ή από μειονεκτούντα κοινωνικοοικονομικά περιβάλλοντα, ενώ η αύξηση των χαμηλών επιδόσεων για τα άτομα που προέρχονται από μειονεκτούντα κοινωνικοοικονομικά περιβάλλοντα είναι ακόμη υψηλότερη. Υπάρχει επίσης σημαντικό χάσμα επιδόσεων μεταξύ των γηγενών μαθητών και μαθητριών και εκείνων που έχουν γεννηθεί στο εξωτερικό, ενώ οι μαθητές και μαθήτριες που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών είναι πιθανότερο να συγκεντρωθούν σε συγκεκριμένα σχολεία. Οι μαθητές και μαθήτριες που προέρχονται από μειονεκτούντα περιβάλλοντα υποεκπροσωπούνται επίσης στα ιδιωτικά σχολεία, οι μαθητές και μαθήτριες των οποίων έχουν κατά μέσο όρο περισσότερες πιθανότητες να αποκτήσουν δικαίωμα για περαιτέρω σπουδές. Το 2022 το 15 % του συνόλου των μαθητών και μαθητριών που ολοκλήρωναν την κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση είχαν πολύ χαμηλούς βαθμούς ή δεν είχαν συμπληρώσει ακόμη βαθμολογία, με αποτέλεσμα να μην έχουν το δικαίωμα να προαχθούν στην ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Η συνεχιζόμενη έλλειψη ειδικευμένων εκπαιδευτικών, ιδίως σε σχολεία με μεγάλο αριθμό μειονεκτούντων μαθητών και μειονεκτουσών μαθητριών, θέτει σε κίνδυνο την ποιότητα του εκπαιδευτικού συστήματος και επιδεινώνει περαιτέρω τη μείωση των εκπαιδευτικών αποτελεσμάτων.

(25) Η Σουηδία εξακολουθεί να αντιμετωπίζει προκλήσεις όσον αφορά την ένταξη στην αγορά εργασίας ατόμων από ευπαθείς ομάδες, ιδίως ατόμων που προέρχονται από μειονεκτούντα περιβάλλοντα και από οικογένειες μεταναστών, καθώς και τη μείωση των εναπομενουσών ελλείψεων δεξιοτήτων. Το 2023 η Σουηδία είχε το υψηλότερο ποσοστό ανεργίας στην ΕΕ για τα άτομα που γεννήθηκαν εκτός της ΕΕ, όπου το χάσμα μεταξύ εκείνων που γεννήθηκαν εκτός της ΕΕ και των γηγενών Σουηδών παραμένει ιδιαίτερα υψηλό. Μεταξύ των ατόμων από τις ευπαθείς ομάδες που είναι εγγεγραμμένα ως άνεργοι, σχεδόν το ήμισυ δεν διαθέτει ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και πολλά άτομα δεν διαθέτουν τις βασικές προϋποθέσεις για την εύρεση εργασίας ή για σπουδές, συμπεριλαμβανομένων των γλωσσικών δεξιοτήτων. Δεδομένου ότι η ολοκλήρωση της ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης είναι απαραίτητη για την εύρεση εργασίας στη Σουηδία, θα χρειαστούν περαιτέρω μέτρα για τη στήριξη των μαθητών και μαθητριών που ακολουθούν ανώτερη δευτεροβάθμια, τριτοβάθμια ή επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση. Αυτό θα συμβάλει στην αύξηση της προσφοράς ειδικευμένου εργατικού δυναμικού για τη στήριξη της απασχόλησης, της αύξησης της παραγωγικότητας και του αναπτυξιακού δυναμικού της σουηδικής οικονομίας.

(26) Οι ελλείψεις εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων σε τομείς και επαγγέλματα καίριας σημασίας για την πράσινη μετάβαση, στους οποίους συμπεριλαμβάνονται η μεταποίηση, η ανάπτυξη και η συντήρηση τεχνολογιών μηδενικών καθαρών εκπομπών, δημιουργούν εμπόδια στη μετάβαση σε μια οικονομία μηδενικών καθαρών εκπομπών στη Σουηδία. Υπάρχει υψηλή ζήτηση για μηχανικούς και ειδικούς σε θέματα πράσινης μετάβασης, ιδίως στο βόρειο τμήμα της χώρας. Ως εκ τούτου, η περαιτέρω βελτίωση της συνάφειας με την αγορά εργασίας των προσφερόμενων συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης που ανταποκρίνονται στις μεταβαλλόμενες ανάγκες της αγοράς εργασίας και τα στοχευμένα μέτρα αναβάθμισης των δεξιοτήτων και επανειδίκευσης είναι καίριας σημασίας για τη μείωση των ελλείψεων δεξιοτήτων και την προώθηση της ένταξης και της ανακατανομής του εργατικού δυναμικού.

(27) Τα υψηλά επίπεδα ιδιωτικού χρέους και τα υπερτιμημένα ακίνητα συνιστούν μακροοικονομικές ανισορροπίες που εξακολουθούν να διατρέχουν κίνδυνο άτακτης εξομάλυνσης. Οι τιμές των κατοικιών παραμένουν υψηλές, ενώ εξακολουθούν να υπάρχουν ελλείψεις προσφοράς, καθώς η κατασκευή νέων κατοικιών παραμένει κάτω από την προβλεπόμενη ζήτηση. Αυτή έλλειψη συνδέεται με διαρθρωτικές ανεπάρκειες, όπως ο περιορισμένος ανταγωνισμός στον κατασκευαστικό τομέα λόγω των φραγμών εισόδου στην αγορά για τις μικρές και αλλοδαπές εταιρείες, καθώς και η ικανότητα των μεγάλων κατασκευαστών να ελέγχουν τους έγγειους πόρους. Η συνολική φορολογική επιβάρυνση της ακίνητης περιουσίας παραμένει σχετικά χαμηλή στη Σουηδία λόγω των γενναιόδωρων φορολογικών εκπτώσεων για την πληρωμή τόκων ενυπόθηκων δανείων και των χαμηλών περιοδικών φόρων ακίνητης περιουσίας. Είναι δύσκολο να αξιολογηθεί ο αντίκτυπος των αλλαγών πολιτικής στις πληρωμές ενυπόθηκων δανείων μετά την αφαίρεση των φόρων, λόγω της έλλειψης μεμονωμένων στοιχείων για νοικοκυριά σχετικά με τα περιουσιακά στοιχεία και τις υποχρεώσεις. Η διαθεσιμότητα τέτοιων στοιχείων θα μπορούσε να οδηγήσει σε βελτίωση της αποδοτικότητας κατά τον σχεδιασμό πολιτικής, με ενδεχόμενη μείωση του φραγμού εισόδου στη στεγαστική αγορά και πιο ισότιμη κατανομή των στεγαστικών βαρών μεταξύ του πληθυσμού. Η αγορά ενοικίασης ακινήτων προσφέρει λίγες εναλλακτικές λύσεις και πρέπει ακόμη να μεταρρυθμιστεί ώστε να μειωθούν οι λίστες αναμονής και να προωθηθεί η κατασκευή ενοικιαζόμενων ακινήτων. Οποιαδήποτε χαλάρωση της μακροπροληπτικής πολιτικής ενόψει μεταρρυθμίσεων για την αντιμετώπιση της υφιστάμενης δυσλειτουργίας της αγοράς θα μπορούσε να οδηγήσει σε υψηλότερες τιμές των κατοικιών, αυξάνοντας ταυτόχρονα το χρέος των νοικοκυριών.

(28) Με τις οικείες τρέχουσες πολιτικές, η Σουηδία δεν βρίσκεται σε καλό δρόμο για την επίτευξη των στόχων της ΕΕ για το 2030 όσον αφορά τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου της χώρας αυξήθηκαν το 2024 και διάφορες μελέτες επίσημων και ανεξάρτητων φορέων δείχνουν ότι οι τρέχουσες πολιτικές της Σουηδίας θα οδηγήσουν σε σημαντική υστέρηση όσον αφορά τους στόχους της ΕΕ για το κλίμα για το 2030. Ειδικότερα, η υστέρηση αυτή αντικατοπτρίζει τις πρόσφατες αλλαγές πολιτικής, συμπεριλαμβανομένων των χαμηλότερων υποχρεώσεων ανάμειξης βιοκαυσίμων και της μείωσης των φόρων για τα υγρά καύσιμα, οι οποίες έχουν οδηγήσει σε αύξηση των εκπομπών από τις οδικές μεταφορές, που αποτελούν την κύρια πηγή εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου από ορυκτά καύσιμα στη Σουηδία.

(29) Μολονότι η Σουηδία εξακολουθεί να είναι το κράτος μέλος με το υψηλότερο μερίδιο ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στην τελική της κατανάλωση ενέργειας, οι περιορισμοί στη δυναμικότητα του δικτύου ηλεκτρικής ενέργειας και στη μεταφορά ενδέχεται να παρεμποδίζουν την περαιτέρω ανάπτυξη των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Η άρση αυτών των περιορισμών είναι καίριας σημασίας, καθώς η τελική κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας της Σουηδίας αναμένεται να αυξηθεί σημαντικά κατά την περίοδο έως το 2045, λόγω των αυξημένων αναγκών εξηλεκτρισμού της βιομηχανίας και του τομέα των μεταφορών. Η βελτίωση της πρόσβασης στο αναξιοποίητο δυναμικό της Σουηδίας για ανανεώσιμες πηγές ενέργειας θα μπορούσε να εξυπηρετήσει τον συνεχιζόμενο εξηλεκτρισμό των βιομηχανιών στο νότιο τμήμα της χώρας και να στηρίξει τις καινοτόμες, πράσινες βιομηχανικές εξελίξεις και την απανθρακοποίηση στο βόρειο τμήμα της χώρας. Η μείωση της κατανάλωσης ενέργειας μέσω της αύξησης της ενεργειακής απόδοσης είναι επίσης απαραίτητη για τη μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και τον έλεγχο του ενεργειακού κόστους για τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις. Όσον αφορά την ενεργειακή απόδοση, δεδομένης της πορείας της κατανάλωσης ενέργειας, η Σουηδία κινδυνεύει να μην επιτύχει τον εθνικό της στόχο για αύξηση της ενεργειακής απόδοσης κατά 50 % έως το 2030 σε σύγκριση με το 2005. Με κατανάλωση πρωτογενούς ενέργειας άνω των 41 εκατ. ΤΙΠ το 2023, η Σουηδία παραμένει μεταξύ των κρατών μελών με την υψηλότερη κατά κεφαλή κατανάλωση ενέργειας.

(30) Εξακολουθούν να υπάρχουν αρκετά εμπόδια στην επέκταση της ικανότητας παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στη χώρα. Ένα τέτοιο εμπόδιο είναι ο απρόβλεπτος χαρακτήρας της αδειοδότησης τόσο για την υπεράκτια όσο και για τη χερσαία αιολική ενέργεια. Οι φραγμοί που απορρέουν από τις αναποτελεσματικές διαδικασίες αδειοδότησης και τα δικαιώματα αρνησικυρίας των δήμων και των αρχών άμυνας, μεταξύ άλλων, δημιουργούν επενδυτική αβεβαιότητα και παρεμποδίζουν την εκμετάλλευση του δυναμικού που παρέχουν οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

(31) Υπό το πρίσμα της εμπεριστατωμένης επισκόπησης της Επιτροπής και των συμπερασμάτων σχετικά με την ύπαρξη ανισορροπιών, οι συστάσεις στο πλαίσιο του άρθρου 6 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 αποτυπώνονται στη σύσταση 5. Οι πολιτικές που αναφέρονται στη σύσταση 5 συμβάλλουν στην αντιμετώπιση των ευπαθειών που συνδέονται με την αγορά ακινήτων και το υψηλό ιδιωτικό χρέος.

ΣΥΝΙΣΤΑ στη Σουηδία να λάβει μέτρα το 2025 και το 2026 προκειμένου:

1. Να ενισχυθούν οι συνολικές δαπάνες για την άμυνα και την ασφάλεια και η ετοιμότητα, παράλληλα δε να διασφαλιστεί η βιωσιμότητα του χρέους σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 6ης Μαρτίου 2025. Να τηρήσει τους μέγιστους ρυθμούς αύξησης των καθαρών δαπανών που συνέστησε το Συμβούλιο στις 21 Ιανουαρίου 2025.

2. Λαμβανομένων υπόψη των ισχυουσών προθεσμιών για την έγκαιρη ολοκλήρωση των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων βάσει του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241, να διασφαλίσει την υλοποίηση του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, συμπεριλαμβανομένου του κεφαλαίου για το REPowerEU. Να επιταχύνει την εφαρμογή των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής (ΕΤΠΑ, ΤΔΜ και ΕΚΤ+), αξιοποιώντας, ανάλογα με την περίπτωση, τις ευκαιρίες που προσφέρει η ενδιάμεση επανεξέταση. Να κάνει τη βέλτιστη δυνατή χρήση των μέσων της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των ευκαιριών που παρέχουν το InvestEU και η πλατφόρμα στρατηγικών τεχνολογιών για την Ευρώπη, ώστε να βελτιώσει την ανταγωνιστικότητα.

3. Να διασφαλίσει την επίτευξη των στόχων μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου μέσω του περιορισμού ιδίως των εκπομπών από τις οδικές μεταφορές. Να μειώσει την εξάρτηση από τα ορυκτά καύσιμα με την επιτάχυνση της ανάπτυξης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, μεταξύ άλλων με την επέκταση και την αναβάθμιση των δικτύων μεταφοράς ενέργειας, και τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης. Να επιταχύνει και να εξορθολογήσει τις διαδικασίες αδειοδότησης για την ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, ιδίως για την υπεράκτια και χερσαία αιολική ενέργεια, και να αποφύγει την ακύρωση αδειών.

4. Να βελτιώσει τις εκπαιδευτικές επιδόσεις, μεταξύ άλλων για μαθητές και μαθήτριες που προέρχονται από μειονεκτούντα κοινωνικοοικονομικά περιβάλλοντα και από οικογένειες μεταναστών, αντιμετωπίζοντας τη συνεχιζόμενη έλλειψη ειδικευμένων εκπαιδευτικών, εξασφαλίζοντας ίσες ευκαιρίες πρόσβασης στο σχολικό σύστημα και στηρίζοντας περαιτέρω τη μετάβαση των μαθητών και μαθητριών στην ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Να αναπτύξει τις δεξιότητες του εργατικού δυναμικού, ιδίως όσων προέρχονται από μειονεκτούντα κοινωνικοοικονομικά περιβάλλοντα και από οικογένειες μεταναστών, μέσω στοχευμένων μέτρων πολιτικής και πόρων, προκειμένου να βελτιωθεί η ένταξή τους στην αγορά εργασίας.

5. Να βελτιώσει την αποδοτικότητα της στεγαστικής αγοράς, μεταξύ άλλων με τη θέσπιση μεταρρυθμίσεων στην αγορά ενοικίασης ακινήτων. Να τονώσει τις επενδύσεις στην κατασκευή κατοικιών για την άμβλυνση των πλέον επειγουσών ελλείψεων. Να εξαλείψει τα διαρθρωτικά εμπόδια για τη διευκόλυνση της κατασκευής κατοικιών. Να αντιμετωπίσει τους κινδύνους που σχετίζονται με το υψηλό χρέος των νοικοκυριών μειώνοντας σταδιακά τη φορολογική έκπτωση των πληρωμών τόκων ενυπόθηκων δανείων ή αυξάνοντας τους περιοδικούς φόρους ακίνητης περιουσίας, αναπτύσσοντας παράλληλα κατάλληλα εργαλεία για την καλύτερη αξιολόγηση και στόχευση των πολιτικών. Να διατηρήσει μακροπροληπτικά μέτρα.

Βρυξέλλες, 8 Ιουλίου 2025.

Για το Συμβούλιο

Η Πρόεδρος

S. LOSE